

Guro Vrålstad var i Nord-Korea under atomsprengningen i september

–gulvet i kafeen på hotellet gynet

Guro Vrålstad fra Drangedal har vært to ganger i Nord-Korea. Under siste besøk 3. september gjennomførte militæret en atomprøvesprengning. –Litt skummelt, jeg innrømmer at jeg ble litt engstelig, vi befant oss tross alt midt i Pyoung-yang.

JAN MAGNE STENSRUD
jan.magne@drangedalsposten.no

Selv sov Guro Vrålstad da atomsprengningen skjedde 3. september kl. 1200 lokal tid.

–Vi hadde vært på besøk i mausoleet til Kim Il Sung og Kim Jong Il hele formiddagen. Jeg tok meg en lur på hotellet da dramatikken utspant seg. De som kjenner slekta mi, vet sikkert at jeg har tilbøyelighet for et godt sovehjerte. Men jeg innrømmer at jeg ble litt engstelig, sier Guro. Sprengningen skjedde inne i et fjell et stykke unna. –Kollegaene mine fortalte at gulvet på hotellet gynet og lyktestolper utenfor vibrerte forteller hun. Tankene som svirret var hva de vestlige reaksjonene kunne bli. Vi befant oss tross alt midt i hovedstaden Pyoungyang.

Folk i ekstase

Rett etter prøvesprengningen var folk i ekstase over nok en suksess. Mens TV nyhetene meldte om en vellykket sprengning, tok vi oss en tur på skytebanen, forteller Guro og ler. Midt i byen er det et sted der du kan skyte med en ekte AK 47 Kalashnikov. Det var jo litt surrealistisk, men det var ikke mye vi kunne gjøre.

Kunstformidling

Guro har siden 2015 vært ansatt som produsent hos kunstneren Morten Traavik. Traavik har gjennomført en rockekonert og annen kunstformidling i Nord-Korea, det myteomsunnede og lukkede landet. Guro forteller at geopolitikken mellom USA og Nord-Korea har preget hvordan de ble møtt og behandlet

mens de var der med det nye samtidskunstprosjektet, DMZ Academy. Vi er jo vestlige og ble dermed assosiert med både USA og resten av vesten. Selv om de var på jobb ble de pålagt å ha guider som fulgte dem nesten hele døgnet. Men på morgenen fikk vi lov til å jogge alene langs Teadong-elva.

Sterkt demonisert

Guro forteller at hun er veldig glad for at hun har fått oppleve dette landet fra innsiden. Du får automatisk en annen oppfatning når du ser virkeligheten med egne øyne. I vestlige medier er landet sterkt demonisert, en karakteristikk som ikke stemmer helt med virkeligheten. Men sånn er Nordkoreanske fremstillinger av vesten også. Men folk er folk. Vanlige mennesker du treffer på gaten er hyggelige og imøtekommende, forklarer hun. Riktignok er det veldig mange militære å se ute i gatene. Guro forklarer at soldater også brukes som billig arbeidskraft til mange forskjellige oppgaver som du ikke vil forbinde med forsvarret. De bygger hus, veier og rydder i parker.

Ekte nasjonalisme

Hver morgen presis klokken 0715 våknet jeg av den daglige 30 minutter lange propagandaoppvisningen utenfor hotellet fra en stor gruppe kvinner kledd i rødt og hvitt og med røde flagg. Det var en oppvisning i ekte nasjonalisme, ler Guro. I Nord-Korea er det ikke rom for kritisk tenkning eller ytringsfrihet. Jeg snakket med flere av guidene våre om forholdet til Vesten, men de var relativt høyt utdannede og kanskje ikke representative for befolkningen forøvrig, sier hun.

Drapstrusler

Guro forteller om drapstruslene som ble rettet mot Morten Traavik. Prosjektet vårt ble forsøkt stanset flere ganger og på et av krisemøtene mellom Morten og en av hovedkoordinatorene fra Nord-Korea, ble det framsatt en drapstrussel til Traavik. Det var tydelig at samarbeidspartnerne våre var under sterkt press fra myndighetene som følge av

MORGENSTEMNING: Hver morgen klokken 0715 startet disse damene sin oppvisning utenfor hotellet der Guro Vrålstad bodde.

spenningen mellom USA og Nord-Korea. Ellers forteller Guro at dersom du tok bilder av statuer eller en av de store plakaten der lederne var avbildet, måtte du alltid sørge for at hele kroppen ble avbildet. Bilder av bare overkroppen er forbudt.

FN-sanksjoner

Landet lider på grunn av sterke FN-sanksjoner. Vesten prøver å tvinge landet til å stoppe sitt atomprogram gjennom å skru igjen kranene for import av viktige varer. Derfor er det relativt mye fattigdom, forklarer Guro og legger til at nøden har åpnet opp for at stadig flere private aktører åpner markeder i byen og selger sine varer. Mye av varene som importeres, kommer fra gamle støttespillere som Kina og Russland. Landets eneste flyselskap Air Koryo, får ikke lisens til å fly til vestlige byer. De har kun ruter til og fra Kina og Russland. Grunnen er at flyparken

ikke er så oppdatert som andre lands fly. Det går også tog til og fra Kina, forteller hun. På flyplassen går de veldig nøye gjennom bagasjen din. De sjekker alt av lesestoff, PC og annet som kan inneholde anti-Nord-Korea informasjon. Dersom avisene og bladene ikke inneholder artikler som er kritiske til lederen eller landet får du normalt ta de med inn. Dersom du under oppholdet på hotellet prøver å kaste en utenlandsk avis fra deg i papirkurven, blir den raskt plukket opp og lagt på bordet. De frykter automatisk at en mistanke om besittelse av utenlandsk propaganda kan rettes mot hotellets ansatte.

Kun kontanter

I byen finnes det noen butikker, kjøpesentre, små kiosker og puber. Det lokale ølet Taengdung koster rundt 20 norske kroner for en halvliter og er veldig godt. En viktig forskjell er at de kun har kontantøkonomi. Her må du

ha kontanter med euro, US dollar eller kinesiske Yuan, det nytter ikke å komme med Visa eller andre betalingskort, forklarer hun. Den lokale valutaen, Koreansk Won er forbeholdt de lokale. Guro forteller at du må kjøpe en spesiell lisens for å surfe på internett. Vestlig innflytelse unngås for enhver pris. Derfor er den vanlige befolkningen skjermet fra internett, i stedet har de et eget intranett.

Bostrak skule

Guro Vrålstad gikk på Bostrak skule fra 1987 til 94. Deretter fulgte Drangedal ungdomsskole, videregående i Lunde og allmennfag i Skien. Hun er utdannet hjelpepleier og har en masterutdanning i sosiologi på Blindern. Guro forteller at hun flyttet fra Drangedal i 1997. Hun har bodd tre år i Kirkenes og er nå bosatt i Oslo. –Men jeg er ofte hjemme i Drangedal sier hun og smiler.

ATOMSPRENGNING: Den suksessfulle sprengningen 3. september var hovedinnslaget på nyhetene. Guro og andre vestlige ble naturligvis litt skremt. FOTO: TOR JØRUND F. PEDERSEN

STATSLEDERNE: «Over alt» henger det bilder av Kim Jong-il og Kim Jong-un. FOTO: TOR JØRUND F. PEDERSEN

PÅ VEI TIL ARBEID: Til tross for økende biltrafikk benytter mange gratis buss eller tog.

FOTO: TOR JØRUND F. PEDERSEN